

Sverre Riisnæs - en overlever

For litt over et år siden, den 21. juni 1988, døde Sverre Riisnæs 91 år gammel. – Statistisk sett var sjansene ytterst små for at Quislings justisminister skulle overleve rettsoppjøret, sa historikeren Hans Fredrik Dahl da han i går kommenterte Nils Johan Ringdals «psykobiografi». – Han hadde gjort seg like fortjent til dødsstraff som Ragnar Schanche, og med sitt høye misbruk av piller og alkohol var han også sin egen fiende. Men Sverre Riisnæs var en overlever, konkluderte Dahl.

SPENNENDE: Spennende som en kriminalroman ser den ut til å være, biografien over Quislings justisminister, Sverre Riisnæs. På pressekonferansen i går: Fra venstre forlagsredaktør Ole Jacob Bull, forfatter Nils Johan Ringdal, historiker Hans Fredrik Dahl og psykiater Einar Kringlen. (Foto: Rolf Soler)

N DALOU LARSEN

«Gal man i rett tid» har Nils Johan Ringdal kalt sin bok om Quislings justisminister. Og han har gitt den undertittelen «en psykobiografi». Dermed plasseres boka: Fortellingen om ett meget spesielt menneske heller enn en historisk skildring.

Forlaget hadde fulgt opp forfatterens intensjoner ved å invitere både psykiater Einar Kringlen og historiker Hans Fredrik Dahl til å kommentere boka. Og naturlig nok konsentrerte begge de to seg om den menneskelige gåten Sverre Riisnæs.

Spill eller sykdom?

Som Hans Fredrik Dahl meget riktig påpekte, ville ingen ha trodd at nettopp Sverre Riisnæs skulle overleve rettsoppjøret og dø fredelig 91 år gammel av følgene av et lårhalsbrudd. Når dette ble hans skjebne, skyldes det at han etter krigen forvirret både dommere og rettspsykiatere. Var han virkelig sinnssyk eller bare spilte han?

Naturlig nok var psykiateren forsiktig i sine uttalelser. Forsto jeg Einar Kringlen rett, mener han at Sverre Riisnæs ikke var sinnssyk, men at han heller ikke var et hundre prosent veltilpasset menneske. Det ser ut til at han har lidd av visse personlighetsforstyrrelser, men de kan neppe ha vært alvorlige nok til at Riisnæs kunne betegnes som sinnssyk i juridisk forstand. Riisnæs slapp imidlertid straff, og ble sendt til Reitgjerdet. Derfra kom han ut i begynnelsen av 60-årene, og etter at han igjen var en fri mann, reiste han mye før han til slutt havnet på et sykehjem på Hovseter i Oslo.

En spiller

Her traff Hans Fredrik Dahl ham i 1987, og han ga en levende og poengtert beskrivelse av en elskelig gammel mann som røkte aromatisk engelsk pipetobakk, lyttet til klassisk musikk mesterverk på walkman, som fulgte med i utviklingen, og leste John le Carré selv om Simenon var yndlingsforfatteren.

– Sverre Riisnæs var en overlever, var konklusjonen Hans Fredrik Dahl trakk i et vittig, elegant og uhyre velformulert innlegg. – Dessuten var han en spil-

ler. Han grep alle de sjanser som bød seg, sto på kanten av stupet og balanserte, men kalkulerte strategisk og trakk seg i siste øyeblikk fra de vilteste situasjoner

dersom det ga ham de beste vinningsjanser.

Og av de to paneldeltakerne var det dermed faktisk historikeren Dahl som dermed ga den mest

troverdige og forståelige beskrivelsen av Quislings justisminister.

Nils Johan Ringdals bok ser ut til å være en velunderbygd og yt-

terst lesverdig biografi. Bare synd at den ikke er blitt utstyrt med en kronologi, det ville gjort den historiske delen av biografien strammere og mer oversiktlig.